

Vad händer nu? Vad ska jag göra?

Riksdagsbeslutet 13 juni var en stor framgång för den småskaliga vattenkraften. Sju partier (inte V) röstade ja till civilutskottets betänkande, som innebar påtagliga förbättringar av regeringens proposition. Nu ska ju alla vattenkraftverk under de kommande 20 åren få sina driftsvillkor och miljöåtgärder omprövade i domstol. 85 % av kostnaderna ska tas av Vattenkraftens Miljöfond. Läs mer om detta i Svensk Vattenkraft nr 2!

Men hur viktigt riksdagsbeslutet än är, var det bara första ronden i en lång match. Innan mark- och miljödomstolarna kan börja utfärda de nya tillstånden måste en rad olika saker hända. Alla dessa måste vi tillsammans bevaka så att de lever upp till de politiska avsikterna bakom riksdagsbeslutet.

- Den nationella plan för de kommande 20 årens omprövningar, som Energimyndigheten, Havs- och vattenmyndigheten (HaV), och Svenska kraftnät nu börjat arbeta på, får inte ge större totala produktionsminskningar än 1,5 TWh eller 2,3 %. Den får inte heller innebära ett hot mot verksamheten i något enskilt kraftverk, det skulle strida mot EU:s vattendirektiv. Så här alldeles i början av arbetet ser det väl rätt positivt ut, att döma av de möten SVAF haft med Energimyndigheten och Svenska kraftnät.
- Regeringen ska göra vissa förändringar av Vattenförvaltningsförordningen (2004:660). Allra viktigast är 4 kap 3 § 6 punkten, som myndigheter börjat tolka på ett sätt som strider mot motsvarande formulering i EU:s vattendirektiv. Med den gångna mandatperiodens politiska ledning och handläggare i Miljödepartementet kan resultatet bli vad som helst. Oavsett vilken regering valet resulterar i måste denna fråga bevakas genom kontakter med departementet och politiker.
- Främst HaV:s föreskrifter och vägledningar ska revideras radikalt (egentligen behövs de inte eftersom vattendirektivet och dess tillämpningsdokument räcker). Politikernas avsikt är tydlig också på denna punkt men samtidigt är det en fråga som ligger rätt långt från politikens vanliga arbetsfält. Det vi hittills sett från HaV är en mindre revidering, som går i helt fel riktning. Det större arbetet ska börja under hösten, det återstår alltså att se vilken kursomläggning det leder till. SVAF påverkar genom remissvar, kontakter med HaV och politiker.
- Den allra största utmaningen blir sannolikt att få länsstyrelserna och Vattenmyndigheterna att ändra alla de beslut som de senares Vattendelegationer fattat de senaste åren, beslut med mycket litet stöd i EU-rätten och som syftar till att riva ut så mycket som möjligt. Indelningen av vattendragen i vattenförekomster är gjord för att komma åt vattenkraften. Trots de mycket tydliga formuleringarna i EU-rätten har man undvikit att klassificera vattenförekomster med vattenkraft som Kraftigt Modifierade Vatten (KMOV). Därigenom har man kunnat sätta så höga mål (miljökvalitetsnormer) att utrivning är enda sättet att nå dem. Så här långt avfärdar Vattenmyndigheterna helt vad riksdagsbeslutet säger om att myndigheterna "fullt ut" ska utnyttja EU-rättens möjligheter till KMOV-klassificering, undantag och lägre ställda kvalitetskrav. Här har inte bara SVAF och de regionala föreningarna en stor uppgift att gå i närkamp med dessa förblindade myndigheter. Det gäller för var och en att ligga på kommuner, vattenråd, lokala och regionala politiker och även länsstyrelser och Vattenmyndigheterna och peka på konsekvenserna av deras nuvarande beslut och att dessa bryter flagrant mot både EU-rätten och riksdagsbeslutet.

- Sedan ett drygt år har SVAF träffat Vattenkraftens Miljöfond ca en gång i månaden. Under sommaren hade vi ett tvådagarsmöte i Alsterbro för att fonden riktigt skulle få känna på småskalig vattenkraft, vi hann med tio kraftverk och många timmars diskussioner om stort som smått. En av de frågor vi gemensamt brottas med är de gränsfall av olika slag som fondens bestämmelser leder till. Som Claes Hedenström skrev i sin fylliga artikel i Svensk Vattenkraft nr 2 vållar inte minst tillämpningen av retroaktiviteten en del besvär. Vi återkommer i denna och andra frågor.

Parallellt med detta "politiska" arbete måste vi var och en och tillsammans förbereda oss inför de kommande omprövningarna.

- Än så länge finns det inget regelverk (förordning från regeringen) om den nationella planen och hur man ska anmäla att man vill ompröva sitt kraftverk. Att man anmäler sig till den nationella planen är ju en förutsättning för att man ska få ersättning från Vattenkraftens Miljöfond. När detta är på plats kommer information från SVAF (och säkert fler håll).
- Både Bixia och NEAS ordnar under hösten möten för sina producenter. SVAF kommer att medverka vid dessa möten och ge den senaste informationen.
- SVAF kommer att under hösten ordna fem - tio egna möten för att informera och diskutera hur vi ska förbereda oss för omprövningarna. Det kanske viktigaste inslaget på dessa möten kommer att vara grupparbeten vattendragsvis för att påbörja arbetet på en lokal utvecklingsplan för varje vattendrag.
- Vi måste organisera oss vattendragsvis åtminstone så mycket att vi har en kontaktlista, att vi träffas för att förbereda kontakter med andra verksamhetsutövare (industrier, lantbrukare, kommuner m fl), möten med länsstyrelsen och andra sammanhang. Allt talar för att vi måste agera samfällt. Enade vi stå, söndrade vi falla!
- SVAF ska under hösten arbeta på att få till fler regionala föreningar. Skåne, Örebro län, Öst-Sverige/Mälardalen, Dalarna, Gävleborg, norra hälften av landet. Detta är viktigt inte minst för att kunna matcha länsstyrelserna och vattenmyndigheterna.

Från början av 2017 har det varit oerhört intensivt på alla plan, nationellt, i länen, lokalt. Nu måste vi ladda om och ta initiativet för att utnyttja de möjligheter som riksdagsbeslutet och Vattenkraftens Miljöfond ger oss. *Du* gör skillnad i detta vårt gemensamma arbete!

Thomas Sandberg, ordförande Svensk Vattenkraftförening
072-7318650, thomas.sandberg@svenskvattenkraft.se